

PRÁVO
seminář

OSOBY

- Osoby jsou fyzické (lidé) a právnické.

FYZICKÉ OSOBY – PRÁVNÍ OSOBNOST

- Člověk má právní osobnost od narození až do smrti. (§ 23).
- Náleží mu vrozená práva poznatelná samotným rozumem a citem; tato práva jsou nezcizitelná a nelze se jich vzdát. Zákon může stanovit jen meze uplatňování přirozených práv a způsob jejich ochrany (§ 19).

NABYTÍ SVÉPRÁVNOSTI

- Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku
- Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné (§ 30).
- Navrhne-li nezletilý, který není plně svéprávný, aby mu soud přiznal svéprávnost, soud návrhu vyhoví, pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, pokud je osvědčena jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti a pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého. V ostatních případech soud vyhoví návrhu, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého (§ 37).

ZÁKLADNÍ ATRIBUTY

- Právní osobnost
 - ***způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti***
- Svěprávnost
 - ***způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat)***

Právní osobnosti ani svěprávnosti se nikdo nemůže vzdát ani zčásti; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu.

PŘEDBĚŽNÉ PROHLÁŠENÍ

- V očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat může člověk projevit vůli, aby byly jeho záležitosti spravovány určitým způsobem, nebo aby je spravovala určitá osoba, nebo aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem (§38 a následující)

NÁPOMOC PŘI ROZHODOVÁNÍ

- Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více (§ 45 a následující).

ZASTOUPENÍ ČLEMEM DOMÁCNOSTI

- Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky.

Zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Odmítne-li to člověk, který má být zastoupen, zastoupení nevznikne; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání (§ 49 a následující).

LEPŠÍ OCHRANA PRÁV SPOJENÝCH S OSOBNOSTÍ ČLOVĚKA

- Občanský zákoník výrazně zesiluje ochranu práv spojených s osobností člověka, jako jsou právo na život, zdraví, osobní svobodu, na jméno, čest, soukromí a další.
- Zvláštní pozornost se věnuje zásahům do tělesné integrity (§ 93–103) a nakládání s částmi lidského těla za života i po smrti (§ 111–117).

INSTITUT NEZVĚSTNOSTI

- Institut nezvěstnosti (§ 66–70). Prohlásí-li soud určitou osobu za nezvěstnou, nepřihlíží se k potřebnosti jejího projevu vůle.

ZÁNİK PRÁVNÍ OSOBNOSTI ČLOVĚKA

- Právní osobnost člověka zaniká jeho smrtí. V běžných případech se smrt prokazuje úmrtním listem.
- Jsou i mimořádné případy, kdy tímto způsobem smrt prokázat nelze. Na to pamatuje úprava důkazu smrti (§ 26) a prohlášení za mrtvého (§ 71–76).

PROHLÁŠENÍ ZA MRTVÉHO – PODMÍNKA ČASU

Mohou nastat tyto případy

- **Pokud BYL PROHLÁŠEN ZA NEZVĚSTNÉHO**
 - *nejdříve po uplynutí pěti let počítaných od konce roku, v němž došlo k prohlášení za nezvěstného.*
- **Pokud NEBYL PROHLÁŠEN ZA NEZVĚSTNÉHO**
 - *po uplynutí sedmi let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl ještě naživu.*
- **Pokud SE STAL NEZVĚSTNÝM PŘED DOVRŠENÍM OSMNÁCTÉHO ROKU VĚKU**
 - *nelze prohlásit za mrtvého před uplynutím roku, v němž uplyne dvacet pět let od jeho narození.*
- **Pokud SE STAL NEZVĚSTNÝM JAKO ÚČASTNÍK UDÁLOSTI, PŘI NÍŽ BYL V OHROŽENÍ ŽIVOTA VĚTŠÍ POČET OSOB**
 - *nejdříve po uplynutí tří let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl v průběhu těchto událostí ještě naživu.*

PRÁVNICKÁ OSOBA

- je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost nebo jehož právní osobnost zákon uzná (§ 20)
- má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku (§118)
- vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku (§120)
- zaniká výmazem z veřejného rejstříku

PRÁVNICKÉ OSOBY - ROZDĚLENÍ

- **OZ definuje 3 základní skupiny PO:**
 1. Korporace § 210 – 302 NOZ
 2. Fundace § 303 – 401 NOZ
 3. Ústav § 402 – 418 NOZ

KORPORACE SE DĚLÍ NA:

- **1. OBCHODNÍ KORPORACE** (obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva)
- **2. SPOLKY**
- Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm (§ 214)
- Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“ (§ 216)
- Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost spolku být nemůže (§ 217)

FUNDACE SE DĚLÍ NA:

- 1. Nadace
- 2. Nadační fond
- Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.
(§ 303)

ÚSTAV

- Ústav je právnická osoba ustanovená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených (§ **402**)
- Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, postačí však zkratka „z. ú.“ (§ **404**)

ZASTOUPENÍ – OBECNÁ USTANOVENÍ (§436 – 440)

- **zástupce** je ten, kdo je oprávněn jednat **jménem jiného**, tzn. práva a povinnosti **vznikají** přímo **zastoupenému**,
- **zástupcem nemůže být ten, který má zájmy odporující zájmům zastoupeného**,
- zástupce právně jedná za zastoupeného **osobně**, či může pověřit **dalšího zástupce** v pořadí,
- má-li zastoupený **více zástupců** pro tutéž záležitost, **každý** z nich může jednat **samostatně**,
- **překročí-li** zástupce zástupčí oprávnění, zavazuje jeho jednání zastoupeného pouze v případě, že takové jednání **bez zbytečného odkladu** zastoupený schválil.

SMLUVNÍ ZASTOUPENÍ §441 A NÁSLEDUJÍCÍ

- Ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou v ujednaném rozsahu jako zmocněnec.
- Zmocnitel uvede rozsah zástupčího oprávnění v plné moci. Netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, udělí se plná moc v písemné formě.
- Zástupce má **povinnost být loajální k zastoupenému**, měl by tedy hájit jeho zájmy.
- **Smluvní zastoupení zaniká několika způsoby (§448-449) :**
 - splněním
 - odvoláním
 - výpovědí
 - smrtí

PROKURA

- Udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc (§450).

ZÁKONNÉ ZASTOUPENÍ A OPATROVNICTVÍ

- Zákonné zastoupení i opatrovnictví sleduje ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv (§457).
- Obecně zástupce ani opatrovník za zastoupení **nedostává žádnou odměnu**. Výjimka nastává pouze v případě, kdy při tomto zastoupení spravuje zástupce či opatrovník **jmění zastoupeného**, soud tak může rozhodnout o přiznání odměny, a to ve výši, která je **přiměřená** časové náročnosti správy a dosažených výnosů na majetku zastoupeného (§462)

ZÁKONNÉ ZASTOUPENÍ A OPATROVNICTVÍ

- **zastoupení dítěte rodičem**(§ 892 a násl.).
- v občanském právu nalezneme úpravu tzv. **předběžné prohlášení**(§ 38 a násl.).
- **Zastoupení členem domácnosti** (§ 49 a násl.),
- **vzájemné zastoupení manželů** (§ 696),
- **zastoupení zaměstnancem** (§ 166).
- **Opatrovníka člověku jmenuje soud, je-li to potřebné k ochraně zájmu opatrovance, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem** (§ 465 a násl.).

